

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Virtvtes Theologicæ. Libro Triplici Fidei, Spei, & Charitatis materias expono

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 5. Circa Naturam, seu Essentiam Spei Theologicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80695](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80695)

CAPVT V.

Circa Naturam, seu Essentiam
spei Theologica.

DVBIUM IV.

An obiectum materiale, & immediatum
Spei Theologicae sit nostra beatitudo
formalis?

34
Est nostra
beatitudo
formalis, non
Deus.

Si nostra beatitudo formalis, non Deus, qui quidem est tantum obiectum indirectum & connotatum & quasi mediatum. Quia actus spei Theologicae, utpote habens rationem amoris benevolentiae respectu ipsius sperantis, cui speratur: & rationem amoris concupiscentiae respectu beatitudinis, respicit hanc ut bonum proprium ipsius sperantis; eo enim actu sperans desiderat sibi beatitudinem ut bonum proprium ex complacentia sui; Deus autem non est bonum sperantis immediate, & ratione sui: sed tantum ratione visionis: sola enim visio ratione sui perficit ipsum beatum, & non Deus ratione sui, utpote non accidens beati, sed res à beato supposita taliter distincta. Sic Durand. in 3. distinction. 26.

35
Non est obiectum materiale, & immediate. Est Deus, tum Spei nostra beatitudo formalis, sed Deus; non nostra beatitudo autem seu visio tantum est conditio, qua Deus voluntati proponitur. Quia si solus Deus non esset obiectum immediatum actus Spei, virtus Spei non esset Theologica, seu divina. Ita Caietan. 2. 2. quaestioni, 17. artic. 2. & 5.

36
Ego autem existimo actum Spei Theologicae immediate, ac directe esse circa utramque beatitudinem, nempe circa visionem Dei, & circa Deum ipsum. Quia tam Deus quam visio Dei immediate, & ratione sui est bonum beato suo quidem modo unum, & alterum, visio tanquam adeptio, seu possessio Dei, & finis quo: & Deus tanquam res adepta, siue possessa, & finis qui: & neutrum est bonum beato ratione alterius, seu mediante altero, & ut alteri coniunctum: ac proinde neutrum est finis completus beato, sed ex utroque unus integer finis coalescit. Mecum Suarez de Spe, disputatione prima, sectione prima, Loca disputatione secunda, Turrian. disputatione sexagesima, dubio tertio, Coninch. disputatione 13. dubio tertio. Granad. disput. 1. Valquez 1. 2. disput. 13. & Theologi communiter.

DVBIUM V.

Sperare nos aliis beatitudinem, & alia bona, ut bonorum ipsorum ex ipsa complacentia siue ex eadem Spe, ex qua nobis illa ex complacentia nostri speramus?

37
Suppono, nos posse sperare à Deo aliis beatitudinem, & alia bona. Quia vere possumus efficaciter desiderare, quod alij à Deo praefata bona adipiscantur, iudicantes illa esse adepturos, Philip. 1. Confidens, quia qui capis in vobis opus bonum perficiet. Et 2. Corinth. 1. Spei nostra firma sit pro vobis, scientes, quoniam factus socij passionum estis, ita eritis, & consolamini. Certum vero est, nos sperare aliis ea bona ex complacentia nostri, quatenus nobis profutura sunt, esse ex eadem peculiari Spe Theologica, qua nobis illa speramus ex complacentia nostri. Quia etiam tunc nobis formaliter nostra. Quaestio igitur est, an sperare nos aliis ea bona, ut bona ipsorum ex ipsorum complacentia, sit ex eadem Spe, ex qua nobis illa speramus ex complacentia nostri?

38
Est quidem ex eadem Spe. Quia actus, quo nobis ex complacentia nostri ea bona à Deo speramus, & actus, quo alteri eadem speramus, à Deo ex eius complacentia, habent idem obiectum materiale, & formale: nam utroque actu eadem bona ob ipsorum bonitatem, & ab eodem Deo potente speramus: ergo sunt eundem Spei, & ex eadem virtute Theologica. Sic Lorca de Spe, disputatione 1. dub. incidente.

39
Non est ex eadem Spe. Quia actus, quo speramus proximo ea bona à Deo ex complacentia ex ipsius proximi complacentia, est actus benevolentiae erga proximum habens quoad hunc respectum benevolentiae pro obiecto materiali ipsum proximum, & pro formali ipsius bonitatem. Actus vero, quo speramus nobis à Deo bona ex complacentia nostri, est actus benevolentiae non ergo proximum, sed erga nos, habens quoad hunc respectum benevolentiae pro obiecto materiali nos ipsos, & pro formali bonitatem nostri. At actus benevolentiae huiusmodi erga nos, & erga proximum non solum physice, sed & moraliter specie distinguuntur: quia diuerso modo est consonum rationi velle proximo bonum ex complacentia ipsius ac velle nobis ex complacentia nostri ob diuersum modum respectus benevolentiae erga nos, ac erga proximum, quamuis eadem bona nobis, & proximo velimus, & ob eandem ipsorum bonorum bonitatem, & ab uno eodem Deo. Ita Suarez de Spe, disputatione prima, sectione tertia, Becanus de Spe, capite 17. quaestione secunda, Coninch. disputatione 19. dub. 5. Valquez 3. part. disput. 43. numero 6.

40
Cum his opinor, & amplius doctrinam expono. Affectus, quo proximo speramus bonum à Deo ex Complacentia ipsius proximi, quamuis non tantum habeat honestatem benevolentiae erga illum, sed etiam honestatem Spei: nihil.

Sectio II. De Spe, Dubia. 109

nihilominus Quando affectus hic est supernaturalis (qualis est ille, quo à Deo speramus bonum siue quoad substantiam siue quoad modum supernaturale) tantum elicitur ex virtute infusa benevolentiae erga proximum: & non ex virtute infusa spei, quia nobis ex complacētia nostri speramus. Quia affectus ille ab vna tantū virtute infusa est eliciendus, cum ex virtute infusa eliciatur quoad substantiam suam quae indissolubilis est quoad extensionem: & non ex alia virtute, quam ex infusa benevolentiae erga proximum, bonitas enim proximi est motuum quasi vltimum, & modificatiuum in eo affectu, & reliqua se habent quasi materialia, ac modificabilia; modo namque nostro concipiendi praesupponuntur ad illud: quia affectu bonum à Deo proximo ipsi speramus.

DUBIUM VI.

An actus Spei Theologicae sit sua substantia supernaturalis?

⁴¹ *Certum suppono.* Ad actum Spei Theologicae, quo à Deo bonum supernaturale speramus, & qui est dispositio ad iustificationem, saltem medio Sacramento faciendam, necessarium est gratiae Dei auxilium, vt in Triden. sess. 6. can. 3. definitur. Hoc supponito, Doctores conueniunt, actum Spei Theologicae, quo à Deo bonum supernaturale speramus, esse aliquo modo supernaturalem. Dubitant vero, num sit supernaturalis in sua substantia?

⁴² *Non est siue per naturam, siue in sua substantia.* Non est in sua substantia supernaturalis. Quia viribus naturalibus ab homine sperare quodcumque bonum, quod possit ab ipso sua virtute conferri: Ergo etiam eidem viribus possumus à Deo beatitudinem, ac reliqua bona supernaturalia sperare; magis enim est potens ad ea conferenda, quam homo ad impetrendam quae potest. Ergo actus virtutis spei est quoad suam substantiam naturalis, vt potest qui viribus naturalibus elici potest. Sic Sotus de natura, & gratia, c. 22.

⁴³ *In sua substantia est supernaturalis.* Est supernaturalis in sua substantia. Quia actus voluntatis sumit suam substantiam ex ordine ad obiectum formale, seu ad materiale vt formali subest; obiectū autē formale actus Spei Theologicae, quo bonū, aliquo modo, supernaturale speramus, est vere supernaturale saltem quoad modum, etiam quoad triplicem respectum, qui in eo actu spei reperitur. Obiectum enim formale est bonitas obiecti materialis sperati, quod est supernaturale saltem quantum ad modum; & est omnipotentia Dei vt supernaturaliter potens, seu agens; & est bonitas personae cui speratur, tanquam concui Sanctorum, & vt eleuata ad finem supernaturalem: Ergo substantia actus Spei Theologicae, quo bonum aliquo modo supernaturale speramus, est supernaturalis, vt potest imbibes respectum, imo & respectus ad obiectum supernaturale saltem quoad modum. Ita Turrian. 2. d. 6. dub. 1. Coninch de fide, disp. 4. dub. 3. Granad. d. 4. Hurtad. de spe, d. 1. diff. 8.

⁴⁴ Hanc sententiam probabiliorē esse reor. Eschob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.

Quamuis enim Deus sit magis potens, quam homo imo omnipotens: nihilominus quia Deus respectu doni supernaturalis est supernaturaliter potens, & bonitas illius doni est supernaturalis, & bonitas personae cui speratur: ideo tantum mouent ad actum supernaturalem, & consequenter ad actum; qui nequeat viribus naturae elici: sed medio habitu supernaturali eleuante voluntatem, sed medio concursu diuino supernaturali illius habitus vices supplente, & etiam medio ordinis supernaturalis auxilio.

DUBIUM VII.

An actus Spei in esse moris sit actu Fidei perfectior?

⁴⁵ *Nonnulla suppono.* Suppono, actus fidei, spei, & charitatis, vt. Spote physice, ac moraliter distinctos secundum speciem esse in perfectione specifica tam physica, quam morali inaequales; ita vt alius alio perfectior existat. Porro actus charitatis in esse moris perfectior est actibus fidei, & spei (& consequenter habitum charitatis esse radicaliter in esse moris habitibus fidei & spei perfectior) 1. Cor. 13. Paulo id asserente, Nunc autem manent fides spes, & charitas tria haec, maior autem horum est charitas. Et quidem nihil ita honestum est, ac diligere Deum propter se ipsum, seu qui est in se bonus. Quaesitum autē num actus spei in esse moris sit actu fidei perfectior?

⁴⁶ *Fidei actus perfectior est actus spei.* Perfectior est fidei actu. Quia actus spei ratione sui est liber, & honestus: actus vero fidei non ratione sui, sed ratione actus voluntatis. Sic Suar. de spe, dub. 1. sect. 6. Becan. 2. 2. capit. 17. quæst. 5. Coninch de fide, disp. 4. dub. 8.

⁴⁷ *Spei actus perfectior est actus fidei.* Non est perfectior actu fidei, sed è contra actus fidei est spei actu perfectior in esse moris. Quia ex vna parte actus fidei non est minus supernaturalis quam actus spei, & est eo physice perfectior; & ex altera parte actus fidei captiuat intellectum in obsequium fidei, non attendens commodum proprium; actus vero spei id attendit. Ita Medina 2. 2. quæst. 17. a. 7. Lorca ibi, a. 8. Bannes q. 4. a. 7. d. 1. Granad. tr. 1. d. 6.

⁴⁸ *Eiusdem mentis sum.* Cum his opinor. Nam quod actus fidei non sit liber ratione sui, sed ratione actus voluntatis, non obstat, vt sit honestior actu spei, qui ratione sui est liber; libertas enim tantum est fundamentum honestatis, quae potest esse maior in actu libero ratione alterius, quā in eo altero, à quo ille est liber.

DUBIUM VIII.

An actus Spei pendeat in sui generatione ab actu Charitatis?

⁴⁹ *Certū suppono.* Commune est Theologis, actum fidei non pendere in sui generatione, seu in suo elici.

K

elici ab actu spei, nec ab actu charitatis quia potest elici & esse absque illis. Et actum Spei supernaturalem, & actum charitatis in sui generatione pendere ab actu fidei, siue ex Dei institutione, qui non auxiliatur efficaciter ad illos absque supposito fidei actu: siue ex natura rei; quia actus charitatis sunt actus voluntatis & supernaturales; actus autem voluntatis ex natura rei praequirunt in intellectu cognitionem sibi proportionatam, & in via non est alia cognitio supernaturalis nisi cognitio fidei. Quaesierim autem, utrum actus spei pendeat in sui generatione ab actu charitatis, an è contra?

50
Dependet
ab actu cha-
ritatis.

Actus spei in sui generatione, seu in suo elici dependet ab actu charitatis. Quia indicat id Augustinus in *Enchirid. cap. 8.* dom ait: *Spei sine amore esse non potest.* Quomodo enim possumus sperare quod non amamus ut nostrae accinens beatitudinis? Sic Magist. in *3. disp. 26.*

51
Ab actu
charitatis
non depen-
det.

Actus spei in sui generatione, seu in suo elici à charitatis actu non pendet. Quia amor concupiscentiae, quo nobis efficaciter erecte ac confidenter desideramus, verbi gratia, gloriam à Deo, iudicantes eam futuram, non requirit amorem benevolentiae erga Deum; id enim nullo apparenti fundamento potest affirmari: Ergo actus spei non pendet ab actu charitatis, & multo minus ab habitu. Ita Suar. de fide. d. 1. se 7. 1. Lorca. Granada, & alij, quos memorat, ac sequitur Hurtado de spe, dub. 1. diffio. 10.

32
Hanc sen-
tentia com-
munem qui-
dem eligo.

Hanc sententiam communem Theologorum esse video. Indicat Trident. *ses. 6. capit. 6. & ses. 14. capit. 1.* dum actum spei enumerat inter dispositiones etiam tempore praeuias ad iustificationem. Quia ante iustificationem non praesupponitur tempore charitatis actus, sicut neque habitus. Dom vero ait Augustinus *spem sine amore esse non posse*, exponitur à Suario de amore concupiscentiae, quo Deum secundum se ut bonum nostrum nobis amamus: & quo ut nobis bonus placet, & quem actus desiderij regulariter supponit. Imo addiderim, actum spei aliquando esse generatione priorem actu charitatis, & hunc ab illo pendere non ex natura rei, sed ex Dei voluntate quia ex hac praequiratur ad iustificationem melio Sacramento (ut constat ex Trident. *ubi supra*) & consequenter ad habitum charitatis, qui in Sacramento infunditur: & ad actum charitatis ex eo habitu ortum. Praeterea ad actum charitatis elicium ab habitu infuso extra Sacramentum regulariter conducit immediate; quia ex actu spei, quo nobis speramus Deum ab ipso, regulariter mouemur ad actum charitatis Dei, quamvis ex natura rei non praequiratur ad actum ipsum charitatis, ex actu enim fidei, quo credimus Deum in se bonum, possumus immediate ad actum charitatis Dei absque actu praeui spei excitari.

CAPVT VI.

Circa personas, in quibus actus
spei insit.

DVBIUM IX.

An in beatis sit actus Spei corporis
beatitudinem?

ERTVM est, in beatis non esse actum spei circa beatitudinem essentialem, Certum neque formalem, neque obiectivam, premittit. Quia eam iam possident. Rom. 8. *Quod vixit quis, quid sperat?* Et in illis non solum non est spes circa adeptionem beatitudinis essentialis animae, sed nec circa continuationem, seu conservationem illius. Quia beatitudo essentialis sua natura est incorruptibilis, & perpetua: ac proinde semel habita ex natura rei continuatur, & ideo nequit sperari. Ob quod dicitur spes in patria evacuatur; quia scilicet in patria non manet circa essentialem animae beatitudinem. Quaesierim verò, an in beatis sit actus spei circa beatitudinem corporis.

Non est. Quia gloria corporis non est beatus ardua, seu difficilis. Et quia eam sperant actus charitatis erga Deum. Sic Lorca 1.2. d. 7. de spe. Torrian. 2.2. d. 62. Coninch 2.2. d. 4. dub. 1. Granada. 1.2. d. 1. Adam. q. 1. d. 2.

Est quidem. Quia beati desiderant efficaciter gloriam corporis à Deo, quam non habet in sua potestate, ac proinde est illis ardua, & ab eis erectè desideratur, imo & confidenter: quamvis etiam ab ipsis desideretur ut bonum, & Deo gloria ex complacentia Dei ipsius refundetur. Ita Suar. de spe, d. 1. se 7. 8. Becan. c. 17. q. 6. Valq. 3. p. d. 4. 3. c. 2. Hurtado de spe, d. 1. diffio. 11.

Hanc sententiam probabiliorum eligo, & confirmo. Desiderium, quo beati sperant aliis beatitudinem à Deo, siue accidentalem corporis est in eis actus benevolentiae erga illos alios: & est etiam actus charitatis erga Deum; quia illis absque dubio desiderant beatitudinem ut bonum eorum ex ipsorum complacentia Dei, quatenus ex beatitudine illorum Deo gloria refundetur. Imo etiam est actus virtutis spei ex propria complacentia, quatenus ex beatitudine eorum ipsis redundabit gaudium; quod quidem in beatis fit non vnico tantum desiderio; sed triplici alio, quo desiderat aliis beatitudinem ex complacentia eorum: alio quo desiderant illis eandem beatitudinem, ex complacentia Dei: & alio, quo eis illam ex propria complacentia desiderant.